

Vlaams
Parlement

ingediend op **1141** (2016-2017) – Nr. 2
1 juni 2017 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Danielle Godderis-T'Jonck

over het voorstel van resolutie

van Bert Moyaers en Elke Van den Brandt

betreffende het belang van borstvoeding

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

1141 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

I.	Toelichting door Bert Moyaers	4
1.	Situatieschets	4
2.	Vlaams beleid	4
3.	Kind en Gezin	4
4.	Federale beleid	5
5.	Stand van zaken	5
6.	Aanbevelingen	6
II.	Bespreking.....	6
III.	Stemming	8

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van resolutie betreffende het belang van borstvoeding tijdens haar vergaderingen van dinsdag 23 en 30 mei 2017.

I. Toelichting door Bert Moyaers

Bert Moyaers beseft dat hij zich als man met dit thema op glad ijs begeeft. Toch is borstvoeding ook een zogenaamde mannenzaak omdat mannen nader betrokken moeten worden bij borstvoeding zodat ze hun partner meer steun kunnen bieden. Een recente Instagrampost van mediafiguur Véronique Leysen heeft borstvoeding opnieuw onder de aandacht gebracht. Kersverse moeders voelen zich vaak trots en onzeker. Ze weten niet altijd even goed hoe eraan te beginnen. De eigen ervaring heeft hem er mede toe aangezet voor dit thema aandacht te vragen in een voorstel van resolutie.

1. Situatieschets

In 2002 zijn de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF (United Nations International Children's Fund) van start gegaan met een strategie voor de voeding van de zuigeling en het jonge kind. Overheden werden ertoe aangespoord promotie te voeren voor zes maanden exclusieve borstvoeding zolang moeder en kind dat aangenaam vinden.

In 2012 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie een nieuwe impuls gegeven met het uitvoeringsplan over voeding voor zwangere vrouwen, baby's en jonge kinderen. De doelstelling is dat tegen 2025 meer dan de helft van alle baby's jonger dan zes maanden uitsluitend borstvoeding krijgt. Borstvoeding bevat alle voedingsstoffen die een baby nodig heeft, versterkt de relatie tussen moeder en kind, garandeert een grote smaakvariatie, helpt de moeder bij het herstel na de bevalling en draagt bij aan het voorkomen van een aantal kankers.

Een belangrijke voorwaarde is het welzijn en de gezondheid van de moeder. Elke moeder moet vrij kunnen kiezen. Dit voorstel van resolutie wil niet dat elke pas bevallen moeder moet overgaan tot borstvoeding. Het is belangrijk dat goede informatie wordt gegeven. Er mag op geen enkele manier gestigmatiseerd worden. Borstvoeding geven moet haalbaar zijn. Borstvoeding in combinatie met werken kan de gezondheid van de moeder onder druk zetten door vermoeidheid en stress.

2. Vlaams beleid

De gezondheidsconferentie Voeding en Beweging van 23 oktober 2008 leidde tot een gezondheidsdoelstelling en actieplan. Een van de subdoelstellingen was om het aantal moeders dat borstvoeding geeft, te laten stijgen met 10 procent. Het actieplan wil van borstvoeding de norm maken, maar verwijst daarvoor uitsluitend naar Kind en Gezin, dat over de expertise beschikt om dit uit te werken.

3. Kind en Gezin

Sinds 2010 heeft Kind en Gezin een aantal belangrijke stappen gezet. Er is een onlinecursus op het leerportaal. Er is geprobeerd drempels waarmee kansarme gezinnen worden geconfronteerd weg te werken. De belangrijkste vraag was hoe kansarme gezinnen te bereiken om ze ervan te overtuigen borstvoeding te geven. In september 2010 is samen met de Koning Boudewijnstichting een project gestart om aanstaande moeders professioneel te ondersteunen.

Voorts is de begeleiding door de regioverpleegkundige ondersteund door een lactatiekundige. Veel vrouwen geven evenwel aan de lactatiekundige niet te kennen.

Er is een laagdrempelige brochure over borstvoeding. Samen met vzw De Bakermat zijn acties opgezet om kennis te verhogen en te sensibiliseren. De bedoeling was om kennis te verspreiden en onderzoek te voeren naar borstvoeding en kansarmoede. Het valt te betreuren dat deze subsidie is stopgezet.

Ten slotte heeft Kind en Gezin de certificering van Borstvoedingsvriendelijke Organisatie ondersteund. De impact daarvan was beperkt vanwege een gebrek aan middelen.

4. Federaal beleid

Eind 2001 is het Federaal Borstvoedingscomité van start gegaan. De leden komen uit verenigingen en instellingen, maar ook uit het medische en verpleegkundige milieu. Het schrijft adviezen, lanceert initiatieven en stimuleert acties ter bevordering van borstvoeding. Een voorbeeld daarvan is het label Babyvriendelijk Ziekenhuis. De doelstelling was om dit label tegen 2010 aan 25 percent van de ziekenhuizen toe te kennen. In 2017 hebben slechts 12 van de 64 Vlaamse kraamafdelingen dit label.

Voorts is er de jaarlijkse affiche ter promotie van borstvoeding tijdens de Internationale Week van de Borstvoeding. Het comité publiceert gegevens en superviseert het Europese Actieplan inzake de Promotie, de Bescherming en de Ondersteuning van Borstvoeding.

5. Stand van zaken

De doelstelling was dat het aantal moeders dat op dag 6 borstvoeding geeft tegen 2015 stijgt van 64 tot 74 percent. In 2015 was dat 65 percent.

Ongeveer 63 percent van de Belgische moeders geeft borstvoeding. Het aantal kansarme Belgische moeders dat borstvoeding geeft, bedraagt 39 percent. Het streefcijfer is met 76 percent wel bereikt onder de niet-Belgische moeders. Niet-Belgische moeders in kansarmoede halen toch nog 72 percent.

Ongeveer de helft van alle baby's in België krijgt na zes weken nog uitsluitend borstvoeding. Na twaalf weken is dat nog 30,7 percent. Na 26 weken is dat in België 9,6 percent. In Vlaanderen daalt dat laatste cijfer tot 8,7 percent. Daarnaast krijgt 17 percent van de baby's een combinatie van borst- en flessenvoeding.

Nochtans geeft meer dan de helft van alle vrouwen aan dat ze onvrijwillig zijn gestopt met borstvoeding. Vlaanderen scoort niet goed in vergelijking met andere Europese landen hoewel 77 percent van alle baby's op dag 1 wel borstvoeding krijgt.

Promotie is daarom nodig, evenwel zonder te stigmatiseren. Een goede start bij het geven van borstvoeding is cruciaal. Moeders bij wie het niet lukt, mogen niet met schuldgevoelens opgehad worden. Vroedvrouwen en kraamverzorgers kunnen een wezenlijke rol spelen. Hun begeleiding bepaalt mee het succes.

Het label Borstvoedingsvriendelijke Organisatie verdient meer aandacht. Slechts negen organisaties hebben dat label gekregen. Hetzelfde geldt voor de Borstvoedingsvriendelijke Werkgever. Tussen 2008 en 2012 liep deze actie. Daarna werd ze niet langer gesubsidieerd. Borstvoeding eindigt vaak wanneer de

moeder opnieuw gaat werken. België kent geen algemene regeling voor borstvoedingsverlof. Uit onderzoek van 2010 blijkt dat 17 percent van de jonge moeders die opnieuw beginnen te werken borstvoeding blijft geven of afkolft. Bijna de helft van de jonge moeders is niet op de hoogte van de mogelijkheid om dagelijks twee borstvoedingspauzes van een halfuur te nemen op het werk.

6. Aanbevelingen

Om uit te groeien tot een borstvoedingsvriendelijke regio moet Vlaanderen enkele beleidsmaatregelen nemen. Er moet werk worden gemaakt van een positieve beeldvorming in de media met oog voor de eigen keuze van de vrouwen. Er is behoefte aan extra inspanningen om kansarme gezinnen te bereiken. Zij hebben meer prenatale begeleiding nodig. Kind en Gezin kan daar met de nodige middelen werk van maken. Organisatie, artsen en vroedvrouwen kunnen drempels helpen wegwerken. Het project Buddy bij de wieg is niet onbelangrijk. Het moet structureel worden zodat het professioneel omkaderd kan worden.

Openbare borstvoedingsplaatsen moeten worden gepromoot. In oktober 2015 liep het project Breastfeeding on the go! dat vrouwen steunt om ook op openbare plaatsen borstvoeding te geven. Er moet correcte en voldoende informatie zijn over borstvoeding en afkolving. Er is behoefte aan postnatale borstvoedingsbegeleiding. Het project Borstvoedingsvriendelijke Organisatie verdient uitbreiding. Werkgevers moeten worden aangespoord om borstvoeding maximaal te ondersteunen.

Op federaal niveau moet worden aangedrongen op een wettelijke verlofregeling die moeders die dat wensen, de kans biedt na de bevalling zes maanden thuis te blijven met behoud van loon om borstvoeding te kunnen geven.

II. Bespreking

Elke Sleurs is voorstander van borstvoeding. Nut en welzijn ervan zijn wetenschappelijk bewezen. Dit voorstel van resolutie heeft echter weinig voorwerp.

De voorbije periode is borstvoeding zwaar gepromoot. Vrouwen werden bijna tot borstvoeding gedwongen, wat bij velen tot verzadiging heeft geleid. Er is hard ingezet op borstvoeding. De postnatale zorg werd geënt op borstvoeding. Er zijn zelfs gynaecologen tot lactatiedeskundige opgeleid. Het is niet de bedoeling terug te keren naar een situatie waarin vrouwen die niet voor borstvoeding kiezen gestigmatiseerd worden.

De rust is inmiddels teruggekeerd. Borstvoeding is belangrijk en moet worden gepromoot. Borstvoeding geven op openbare plaatsen moet op zijn minst aanvaard worden. Het kan niet de bedoeling zijn daarvoor afzonderlijke ruimtes toe te kennen. Een inclusief beleid waarbij vrouwen die borstvoeding geven, zich goed voelen, moet worden gestimuleerd. Kind en Gezin levert veel inspanningen. Tal van artspraktijken werken samen met vroedvrouwen. Geboortehuizen stimuleren borstvoeding. Ze ondersteunt dit voorstel van resolutie niet.

Freya Saeys zit op dezelfde lijn als mevrouw Sleurs. De voordelen van borstvoeding zijn wetenschappelijk bewezen. Er is de voorbije jaren hard op ingezet maar de balans is wat doorgeslagen. Moeders die flessenvoeding gaven, werden als slechte moeders afgedaan. De druk om aan het ideaalbeeld te voldoen was groot.

Het is essentieel dat toekomstige ouders goede, objectieve en niet-emotioneel geladen informatie krijgen over voor- en nadelen van borst- en flessenvoeding. Mensen moeten in eer en geweten kunnen beslissen. Na een bevalling zijn vrouwen emotioneel kwetsbaar. Ze vertrouwen op wat professionals vertellen. Ze luisteren op dat moment te weinig naar hun buikgevoel. Jonge moeders mag geen druk opgelegd worden. Ze moeten in alle vrijheid kunnen kiezen. Open Vld kan dit voorstel van resolutie niet steunen.

Katrien Schryvers zegt dat het Vlaams Parlement in een resolutie zaken verwacht van of impulsen geeft aan een beleidsdomein waarvan het vindt dat een tandje bij mag worden gestoken.

De indieners van dit voorstel van resolutie vinden dat borstvoeding onvoldoende gepromoot wordt, niet genoeg beleidsaandacht krijgt en praktisch beter geregeld kan worden, terwijl er al ontzettend veel inspanningen geleverd worden voor borstvoeding. De voorbije jaren is de indruk ontstaan dat zwangere vrouwen en jonge moeders op elke mogelijk plaats met dit thema geconfronteerd worden. Iedereen onderschrijft de positieve effecten van borstvoeding, maar niet elke moeder is ertoe in staat.

De toon van dit voorstel van resolutie zit niet goed. Vrouwen mogen zich niet schuldig voelen wanneer borstvoeding geven niet lukt of wanneer ze beslissen geen borstvoeding te geven. Het voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse en de Federale Regering bovendien een aantal maatregelen te nemen met een grote budgettaire impact. CD&V stapt hierin niet mee.

Bert Moyaers vindt niet dat de toon verkeerd zit. Het moet gaan om een vrije keuze. Stigmatiseren mag niet. Veel jonge moeders hebben vragen. Wanneer ze opnieuw beginnen te werken, is borstvoeding geven vrijwel onmogelijk. Ze haken onvrijwillig af. De vraag aan het federale niveau heeft inderdaad een budgettaire impact, maar als Vlaanderen zijn gezondheidsdoelstellingen ernstig neemt, moet daarover worden nagedacht. Dit voorstel van resolutie is niet te nemen of te laten.

Jaarlijks starten 60.000 jonge moeders met borstvoeding. Het is niet onbelangrijk hun een kader te schenken wanneer ze opnieuw beginnen te werken. Wie dat wenst, moet op dat moment de kans krijgen borstvoeding te blijven geven. Dat is thans onvoldoende het geval. Dat is de belangrijkste vraag van dit voorstel van resolutie.

Elke Van den Brandt zegt dat de gevoeligheid van dit thema het belang van het voorstel van resolutie illustreert. Dit voorstel van resolutie spreekt zich niet uit voor of tegen borstvoeding. De essentie is welke plaats borstvoeding in de samenleving krijgt en hoe ermee om te gaan.

Er wordt vastgesteld dat de streefcijfers die Kind en Gezin vooropstelt, niet gehaald worden. Het percentage moeders in armoede dat borstvoeding geeft, is laag. Daarnaast ervaren sommige moeders dermate druk om borstvoeding te geven dat het imago van goed moederschap onder druk komt te staan. Het voorstel van resolutie neemt het evenwicht tussen deze elementen in acht.

Moeders mogen zich niet onder druk gezet voelen. De passage over welzijn en geestelijke gezondheid van de moeders illustreert dat. Borstvoeding mag geen verplichting zijn. Het stigma dat wie geen borstvoeding geeft een slechte moeder is, moet verdwijnen. Moeders die er wel voor kiezen, moeten alle mogelijkheden krijgen. Voor die groep moeten alle barrières weg.

De belangrijkste barrière is de combinatie met werken. Dit voorstel van resolutie wil de periode optrekken waarin een moeder na de bevalling met haar kind thuis kan zijn. Deze maatregel is tegelijk goed voor de binding tussen moeder en kind. Kind en Gezin stelt zelf voor dat moeders tot zes maanden borstvoeding geven.

Borstvoeding geven in de openbare ruimte moet mogelijk en evident zijn. Er moeten ruimtes zijn om af te kolven en borstvoeding te geven. Een positieve beeldvorming van borstvoeding is daarom nodig.

Als er een grote doelgroep is die statistisch significant minder borstvoeding geeft, moet dat onderzocht worden. Het voorstel van resolutie somt alle acties op die al gevoerd worden. Er moet gericht worden ingezet op de doelgroep die gemist wordt. Dat moet herbekeken worden.

De Vlaamse cijfers liggen laag in vergelijking met internationale gegevens. Moeders mogen niet onder druk gezet worden. In plaats daarvan moet worden onderzocht welke drempels moeders ervaren, en hoe die weggewerkt kunnen worden.

De voordelen en het belang van borstvoeding zijn voldoende gekend. Het komt er thans op aan na te gaan hoe borstvoeding een plaats te geven in de Vlaamse samenleving.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt met 3 stemmen tegen 10 niet aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Danielle GODDERIS-T'JONCK,
verslaggever